

Ons kenmerk
Bijlage(n)

DOC-00057848

Maastricht
Verzonden

20 mei 2020

Besluit van Gedeputeerde Staten van Limburg

Betreft : besluit opdracht ex. artikel 3.18 lid 1 juncto lid 4 en ontheffing ex. artikel 3.25 lid 4 en artikel 3.26 lid 3 Wet natuurbescherming om de populatieomvang van de Muntjak (*Muntiacus reevesi*) te beperken.

Inleiding

De Muntjak, ook Chinese Muntjak genoemd, is een gedrongen, kleine hertachtige¹. Het dier komt oorspronkelijk uit China en Taiwan. De dieren zijn in de Europese natuur terecht gekomen door uitzetting en ontsnapping. In Engeland is de Muntjak uitgezet en de soort komt daar nu verspreid over het gehele zuiden voor. Het dier is daarnaast ook gevestigd in Ierland, Noord-Ierland en België. De Muntjak kan zich vestigen in een groot deel van Europa.

De Muntjak is volgens de EU-exotenverordening 1143/2014 een invasieve exoot en vormt een bedreiging voor de inheemse biodiversiteit. Daarnaast kan het dier schade en overlast veroorzaken in stedelijk gebied en aan land- en bosbouw. In de Soortenbijlage bij het 'Masterplan uitroeiing en beheersing Unielijstsoorten'² is aangegeven dat moet worden voorkomen dat deze soort in Nederland de Natura 2000-doelen bedreigt en schade toebrengt aan inheemse soorten en ecosystemen. Deze ambitie is te bereiken door populatievorming te voorkomen.

De Muntjak wordt incidenteel in de Nederlandse natuur waargenomen, er zijn geen bewijzen van vestiging³. De meest waarschijnlijke introductieroute is secundaire verspreiding vanuit België. De locatie waar in Nederland het risico van populatieontwikkeling het grootst is, is in de provincie Noord-Brabant. De Muntjak wordt incidenteel waargenomen in Limburg: in 2017 werd een dode Muntjak gevonden bij Elsloo

¹ [Factsheet Muntjak \(*Muntiacus reevesi*\), Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit, laatste update 13-03-2019](#)

² Voor implementatie van EU-verordening 1143/2014 in Nederland is in 2017 een 'Masterplan uitroeiing en beheersing Unielijstsoorten' opgesteld door vertegenwoordigers van provincies, ministerie van Economische Zaken, Nederlandse Voedsel en Warenautoriteit, Rijkswaterstaat, Unie van Waterschappen, Vereniging van Bos- en Natuurterreineigenaren en Natuurmonumenten.

³ In 2017 vermoedde men dat zich mogelijk in Noord-Brabant een populatie had gevestigd (Soortenbijlage bij masterplan aanpak van gevestigde invasieve exoten (art. 19 soorten), 6/10/2017).

en recent werd een levende Muntjak gezien bij Mook (december 2019) en hebben jagers melding gedaan van een Muntjak in Ell (oktober 2019) en in Stramproy (februari 2020). Deze waarnemingen zijn voor Gedeputeerde Staten aanleiding om nader onderzoek te laten uitvoeren naar het voorkomen van de Muntjak en om via een ontheffing en opdracht het mogelijk te maken dat Muntjaks uit het Limburgse veld kunnen worden verwijderd.

Wettelijk kader

Op 13 juli 2016 is de Unielijst van EU-exotenverordening 1143/2014 gepubliceerd (uitvoeringsverordening 2016/1141). Deze lijst is op 12 juli 2017 en 25 juli 2019 geactualiseerd (uitvoeringsverordeningen 2017/1263 en 2019/1262). Soorten worden op de Unielijst geplaatst wanneer er sprake is van bedreigingen van de biodiversiteit. De EU-verordening verbiedt vrijwel alle handelingen met de invasieve dier- en plantensoorten die zijn opgenomen op de Unielijst en verplicht lidstaten tot actie na het aantreffen van die soorten. Soorten van de Unielijst vallen onder artikel 17 of artikel 19 van EU-exotenverordening 1143/2014. Artikel 17 gaat over soorten die nog niet gevestigd waren in een lidstaat op het moment dat de Unielijst in werking trad en is gericht op het volledig verwijderen van nieuwe invasieve soorten. Artikel 19 gaat over het beheer van reeds gevestigde soorten.

De Rijksoverheid heeft, op basis van artikel 3.38 lid 2 van de Wet natuurbescherming (Wnb) en artikel 3.32 lid 1 van het Besluit natuurbescherming (Bnb), in maart 2018 met een ministeriële regeling⁴ de verantwoordelijkheid voor de bestrijding van het merendeel van de aangewezen invasieve soorten aan de provincies overgedragen. Provincies moeten uitvoering geven aan uitroeings-, beheers- en herstelmaatregelen voor de meeste aangewezen soorten van de Unielijst. De basis voor Gedeputeerde Staten om aan deze wettelijke verplichting uitvoering te kunnen geven is artikel 3.18 lid 1 juncto lid 4 en artikel 3.25 lid 4 en artikel 3.26 lid 3 van de Wnb. Op grond van artikel 3.12 lid 10 Wnb is geen faunabeheerplan nodig voor het beheer van populaties van exoten en voor de bestrijding van schadeveroorzakende exoten. Daarnaast geldt voor het beperken van een populatie exoten geen wettelijke voorwaarde om de soort in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Voor het uitvoeren van maatregelen is ontheffing van verboden nodig. Het is verboden zich buiten gebouwen te bevinden met middelen of met materialen ter onmiddellijke vervaardiging van die middelen, voor het vangen of doden van dieren (artikel 3.24 lid 2 Wnb). Het gebruik van een schietmasker, geweer of gas- lucht of veerdrukwapen voorzien van een geluiddemper, een kunstmatige lichtbron, digitale richtkijker, laserpointer en/of nachtzichtapparatuur (o.a. infrarood/warmtebeeld/restlicht) is verboden (artikel 3.13 lid 1 en lid 4 Bnb). Daarnaast is het verboden gedurende het gehele etmaal van een geweer gebruik te maken ter uitoefening van ontheffing (artikel 3.16 lid 1, sub a Bnb). Het College van Gedeputeerde Staten kan op grond van artikel 3.25 lid 4 en artikel 3.26 lid 3 Wnb ontheffing verlenen van de hierboven genoemde verboden.

---

⁴ Ministeriële regeling van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van 22 februari 2018, nr. WJZ/17141167, houdende wijziging van de Regeling natuurbescherming (aanwijzing van door de provincies te bestrijden invasieve uitheemse soorten)

Onderzoek

De Provincie Limburg heeft de Zoogdiervereniging onderzoek laten uitvoeren naar het voorkomen van de Muntjak in de omgeving van Mook in de periode januari-maart 2020⁵. Het onderzoek heeft geen aanvullende waarnemingen opgeleverd. De Zoogdiervereniging veronderstelt dat het waargenomen dier zich waarschijnlijk nog in de omgeving van Mook bevindt, maar acht de kans klein dat er sprake is van meerdere individuen in die omgeving. In het kader van het NEM Meetprogramma (Netwerk Ecologische Monitoring) zal rond Stramproy onderzoek worden uitgevoerd naar het voorkomen van Muntjak met een warmtebeeldcamera.

Overwegingen

Op grond van de Europese uitvoeringsverordening 2016/1141 is de Muntjak (*Muntiacus reevesi*) aangewezen als invasieve exoot. Het beheerdoel van de Muntjak is door de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) nader bepaald op verwijdering uit het veld (eliminatieaanpak)⁶ onder artikel 19 van de EU-exotenverordening. De provinciale Beleidsbrief Invasieve exoten⁷ sluit daar bij aan, de soort valt in de eerste provinciale categorie: 'te verwijderen Unielijstsoorten'. Gedeputeerde Staten leggen met deze opdracht en ontheffing de juridische basis om maatregelen te kunnen treffen om Muntjaks uit het Limburgse veld te verwijderen.

Redenen van beheer

Muntjaks kunnen vraatschade toebrengen aan de natuur, land- en bosbouw en tuinen in stedelijk gebied. Onderstaande effecten¹ waren aanleiding voor plaatsing van deze soort op de Unielijst van de EU-exotenverordening 1143/2014.

Effecten op natuur

Muntjaks veroorzaken schade aan de verjonging van natuurlijke bossen. In potentie kunnen Muntjaks grote schade aanrichten aan bodemflora en fauna in hun leefgebied. Ze eten namelijk bodemflora en bij te veel Muntjaks zal dat de bodemlaag doen uitdunnen, waardoor het habitat van groundbroeders, kleine zoogdieren en ongewervelden zo sterk wordt aangetast dat zij verdwijnen. In Engeland veroorzaakt de Muntjak schade aan (zeldzame soorten) bodemflora en aan de habitat van bosvogels zoals de nachtegaal. De Muntjak concurreert met het ree om voedsel, reeën nemen lokaal in aantal af.

De verwachting is dat de Muntjak in Nederland dezelfde schade zal kunnen aanrichten zoals hierboven beschreven, waarbij het effect op lokale populaties groot kan zijn. Maar de kans dat planten die in Nederland zeldzaam zijn op het menu van de Muntjak staan, wordt relatief klein geacht. De planten- en vogelsoorten die mogelijk nadeel ondervinden van de aanwezigheid van de Muntjak zijn geen van alle bedreigde soorten.

---

⁵ Bekker, D.L. 2020. Onderzoek naar het voorkomen van muntjak (*Muntiacus reevesi*) in de omgeving van Mook (LB) in januari-maart 2020. Rapport 2020.03. De Zoogdiervereniging, Nijmegen.

⁶ Soortenbijlage bij masterplan aanpak van gevestigde invasieve exoten (art. 19 soorten), 6/10/2017

⁷ GS 2019-86770, <https://online.ibabs.eu/ibabsapi/publicdownload.aspx?site=Limburg&id=77520802-dc2b-4222-80df-d421f73799e6>

Effecten in stedelijk gebied en op land- en bosbouw

In Engeland brengt de Muntjak schade toe aan tuinen, volkstuinten en land- en bosbouwgebieden. Ook aanrijdingen met Muntjaks vormen in Engeland een toenemend probleem.

Middelen en methoden

Een Muntjak kan uit het veld worden verwijderd door doden middels afschot of vangen met vangkooien of netten en vervolgens doden of levenslang opvangen in een daartoe geschikte faciliteit. Op grond van artikel 3.25 lid 1 Wnb wijst het College van Gedeputeerde Staten middelen aan die voor het vangen en/of doden van de Muntjak mogen worden gebruikt, waarbij er conform artikel 3.24 lid 1 en 3 Wnb voorkomen dient te worden dat een dier dat gevangen of gedood wordt onnodig lijdt.

De volgende middelen zijn toegestaan: kastvallen, vangkooien, vangnetten, geleidende rasters en netten, verdoving via blaaspijp of verdovingsgeweer, dodelijke injectie door een dierenarts, schietmasker, het gebruik van geweer of gas-, lucht- of veerdrukwapen, geluiddemper, kunstlicht, laserpointer en/of nachtzichtapparatuur (o.a. infrarood, warmtebeeld, restlicht) en honden ten behoeve van nazoek. De inzet van honden is alléén toegestaan voor het apporteren van geschoten Muntjaks of het opsporen en/of bemachtigen van een zieke of gewonde Muntjak.

Per situatie dient te worden nagegaan op welke wijze de Muntjak op een adequate manier uit het veld kan worden verwijderd: vangen, verdoven, opvangen en/of afschot. Bij het toepassen van de middelen geldt het principe van de 'escalatieladder' waarbij een ingrijpendere maatregel (afschot met geweer of vangen of verdoven en daarna doden) pas wordt toegepast als overige minder ingrijpendere maatregelen (vangen of verdoven en daarna opvangen) niet beschikbaar zijn, onvoldoende werkzaam zijn gebleken of niet (meer) in redelijkheid kunnen worden verlangd. Over de wijze waarop de escalatieladder is doorlopen dient te worden gerapporteerd in de verplichte rapportage van de ontheffinghouder aan de Provincie Limburg.

Het gebruik van kastvallen, waaronder buisvallen, is vrijgesteld op grond van artikel 3.10 sub c Bnb. Gevangenschap in een val geeft een dier stress. De tijd in gevangenschap wordt beperkt door het aanbrengen van een meldsysteem (kooizender) dat aangeeft dat de val of kooi gevangen heeft of dat er sprake is van een storing (zoals netwerkfouten of stroomuitval), zodat onnodig lijden wordt voorkomen. De val of kooi moet bij een vangst- of storingsmelding zo snel mogelijk, maar uiterlijk binnen 12 uur worden gecontroleerd. Indien een ander dier wordt gevangen, en deze beschermd is, dan dient deze snel losgelaten te worden.

Voor het doden kan worden gekozen voor de inzet van een dodelijke injectie door een dierenarts, gas-, lucht- of veerdrukwapen, schietmasker of een geweer. Gebruik van het geweer is toegestaan voor het beperken van de omvang van exotenpopulaties (artikel 3.26 lid 1 onder d en onder 3° Wnb). Voor het gebruik van het geweer voor zonsopgang en na zonsondergang zijn kunstmatige lichtbronnen en/of nachtzichtapparatuur met o.a. infrarood, warmtebeelden en restlichtversterkers noodzakelijk. Ons college kan op grond van artikel 3.25 lid 4 onder a Wnb ontheffing verlenen van het onder zich hebben van een gas-, lucht- of veerdrukwapen buiten gebouwen. Artikel 3.26 lid 3 Wnb stelt dat er rekening dient te worden gehouden met belangen van veiligheid, volksgezondheid, welzijn en milieu wanneer er ontheffing wordt verleend van regels als bedoeld in artikel 3.26 tweede lid onder b Wnb, zijnde de munitie. Bij het doden van een gevangen Muntjak is de inzet van een gas- lucht- of veerdrukwapen een geschikt en veilig

alternatief voor een vuurwapen. Kogels dienen hierbij voldoende trefenergie te hebben om het dier in één keer te doden om (onnodig) lijden te voorkomen. In de voorschriften is een minimale trefenergie van 25 joules opgenomen. Hiermee wordt het dierenwelzijn gediend. De lagere trefenergie van een gas-, lucht- of veerdrukwapen draagt bij aan de veiligheid van de gebruiker. Het incidenteel doden van een gevangen dier met een gas-, lucht- of veerdrukwapen heeft geen effect op de volksgezondheid en er blijven geen loodresten achter.

Besluit

Gelet op voorgaande en:

- de Wet natuurbescherming;
- het Besluit natuurbescherming;
- de Natuurvisie Limburg 2016, vastgesteld door Provinciale Staten op 10 februari 2017;
- de Beleidsbrief Invasieve exoten, vastgesteld door Gedeputeerde Staten op 3 december 2019;
- de Verordening (EU) Nr. 1143/2014 van het Europees Parlement en De Raad van de Europese Unie van 22 oktober 2014 betreffende de preventie en beheersing van de introductie en verspreiding van invasieve uitheemse soorten;
- de Uitvoeringsverordening (EU) 2016/1141 van de Europese Commissie van 13 juli 2016 tot vaststelling van een lijst van voor de Unie zorgwekkende invasieve uitheemse soorten krachtens Verordening (EU) nr. 1143/2014 van het Europees Parlement en de Raad;

besluiten wij over te gaan tot het geven van een opdracht ex. artikel 3.18 lid 1 juncto lid 4 en ontheffing ex. artikel 3.25 lid 4 en artikel 3.26 lid 3 Wet natuurbescherming aan de Faunabeheereenheid Limburg om de populatieomvang van de Muntjak (*Muntiacus reevesi*) in de provincie Limburg te beperken. Het doel is om de populatie zo veel mogelijk te verwijderen. Deze opdracht/ontheffing kan als machtiging (toestemming tot ontheffinggebruik) worden doorgeschreven naar jachtakehouders en professionele plaagdierbestrijders of daaraan gelijk te stellen personen.

Deze opdracht en ontheffing is geldig in de gehele provincie Limburg, gedurende de periode van 1 juni 2020 tot en met 31 december 2020, in afwachting van het nieuwe faunabeheerplan 2020-2026 van de Faunabeheereenheid Limburg en de bijbehorende ontheffingaanvragen.

Rechtsbescherming

Als dit besluit uw belang rechtstreeks raakt en u het met de inhoud van dit besluit niet eens bent, kunt u bezwaar maken. U moet dan binnen zes weken na de dag waarop dit besluit is verzonden een bezwaarschrift indienen. Op deze procedure is de Algemene wet bestuursrecht van toepassing. Het bezwaarschrift moet worden ondertekend en moet ten minste bevatten: de naam en het adres van de indiener, de datum, een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht alsmede de redenen van het bezwaar (motivering). Het bezwaarschrift moet worden gericht aan: Gedeputeerde Staten van Limburg, Juridische Zaken en Inkoop, team Rechtsbescherming, Postbus 5700, 6202 MA Maastricht. Voor meer informatie verwijzen wij u naar www.limburg.nl.

Als u een bezwaarschrift heeft ingediend, dan kunt u tevens een verzoek tot het treffen van een voorlopige voorziening indienen bij de Voorzieningenrechter van de Rechtbank Limburg, locatie Roermond, Sector Bestuursrecht; Postbus 950, 6040 AZ Roermond. Voor meer informatie verwijzen wij u naar www.rechtspraak.nl.

Een afschrift van dit besluit is gezonden aan de afdeling Vergunningen, Toezicht en Handhaving van de Provincie Limburg.

Gedeputeerde Staten van Limburg
namens dezen,

A handwritten signature in black ink, consisting of a stylized capital 'A' followed by a horizontal line and a loop.

ing. C.M.P. Salomons
clustermanager Natuur en Water